

“ ”

“*Bilbon suposatutzat ematen da gaztelaniaren ezagutza*”

Ainhitze Bizkarralegorra Bravo

Belgika, AEB, India eta Tailandian bizi izan da Ainhitze Bizkarralegorra (Bilbo, 1972), giza eskubideen inguruko nazioarteko sareetan eta Europako Batzordearentzat lan eginez. Herrialde, kultura eta testuinguru ugari ezagutu ostean, pandemia betean itzuli zen Euskal Herrira, alabarekin bertan geratzeko asmoz. Nazioarteko esperientzia horrek bertako errealitateari ikuspegi kritikoz begiratzeko aukera eman dio, are gehiago euskarazko hezkuntza sistemarena, alaba iritsi baitzen Bilbora euskara, ingelesa eta alemaniera jakitun, baina gaztelaniarik gabe. Horri buruz mintzatu gara berarekin.

 ASIER BASURTO DANI BLANCO

Munduko leku ugarritan bizi izan zara. Nolatan?

Beti izan dut oin bat Euskal Herrian eta bigarren oina da toki horietan izan dudana. Nazioarteko harremanak eta kulturak ezagutzea etxean beti oso presente izan dugu. Demokrazia eta giza eskubideen inguruko interesa ere beti sustatu izan digute. Europako federazio baten parte zen gobernu kanpoko erakunde bateko kide nintzen, eta gazte elkarten plataforma batean ordezkaria behar zuten. Hor hasi nintzen Europa mailako lanean boluntario moduan.

Erasmusen Belgikan bizitakoa nintzen eta euskaldun gisa Belgika oso interesgarria zitzaidan: federazio batean, kultur aniztasuna, politika aniztasuna... Unibertsitatea bukatu nuenean, Europar erakundeetan lan eskaintza bat atera zuten eta hortik pasa nintzen Europako Batzordera. Orduan hasi zen Europako Batzordea deszentralizazio prozesuan eta Indian zabalduko zen ordezkari postua eskaini zidaten. Indiari buruz ez nekien ezer; Ghandi soilik ezagutzen nuen. Oso pozik joan nintzen hara.

Gero berriz Bruselara itzuli nintzen; ondoren berriz ere Indiara eta geroago, Tailandiara. Duela bi urtetatik oin biak Euskal Herrian ditut eta horrela jarraitzea da asmoa oraingoz.

Zer eman dizu ibilbide horrek?

Ikusi dut kultura bezala desberdintasunak ditugula, baina komunean ditugunak ere asko direla. Osasuna, ingurugiroa, giza eskubideak... mundu osoan komunean ditugun gaiak dira. Eta bateragarriak dira horien alde lan egitea eta zure nortasun berezitua, zure marka, indartzea. Oso mundukoa eta oso bertakoa naizela ikusi dut. Euskal nortasunean berretsi nau eta indartu egin dit. Europar nortasuna ere bidean gehitu diot.

Uste dut beste herrietara lan egiteko moduen bila joan nintzela. Joan nintzen momentutik, irudikatu nuen edukiz eta jakintzaz jantziko nintzela atzerrian. Ikasiko nuela, garapen profesionala izango nuela eta, ondoren, itzuliko nintzela ezagutza horiek Euskal Herrian aplikatzera. Baina itzuli naizenean ohartu naiz agian ekarri dudan gauzarik baliotsuena esperientzia pertsonalaren mailakoa dela, jakintza maila baino gehiago. Izandako kultur arteko harremanak, esperientziak, bizimodu desberdinak probatu izana eta horrek guztiak ematen dizuna.

Munduan zehar egin duzun ibilbide horretan zehar familia osatu duzue. Familia eleaniztuna. Nola funtzionatu duzue hizkuntzei dagokienez?

Etxean hiru hizkuntza ditugu. Aitak alabarekin alemanez hitz egiten du; nik alabarekin euskaraz; eta gurasoek ingelesez egiten dugu. Funtzionamendua ez da zaila izan. Aitari proposatu nion alabari hizkuntza bakarrean egiteko eta nik ere hala egin dut beti. Alabari hitz bat falta zaionean, beste hizkuntza batean esaten digu, baina guk hizkuntza mantentzen dugu eta hitz hori gure hizkuntzan nola esaten den aipatuz erantzuten diogu. Adibidez: "Water nahi dut". Ura nahi duzula?

Kanal hori sendotu egiten da eta baikoitzarekin erabiltzeko hizkuntza finkatu. Gure otorduetan hiru hizkuntzak presente eta osagarri izaten dira mahaian.

Ohikoa da eleaniztasun hori zuen inguruan? Nola ikusten du jendeak?

Hona itzulitakoan ohartu naiz elebarkatasuna eta kultura bakartasuna zenbateraino dagoen barneratuta jendearen buruan. Aniztasun handiagoa ikusten eta entzuten bada ere, badirudi hizkuntza bat erabiltzen baduzu beste bat mespretxatzen duzula.

Portugaldar batek eta euskaldun batek Austrian sortu zituzten haurrak es-

kola alemanean sartu zituzten Bilbon. Ikusi dute hainbat gurasok eskola hori hautatu zutela beren seme-alabek ez zezaten euskara ikasi behar izan. Bera seme-alabekin euskaraz ari dela entzuten badute, guraso horiek gaizki begiratzen dute; baina ingelesez edo alemanez egiten badute ez dago arazorik.

Erronka handia dugu ez mugatzen hizkuntza bakarrean bizitzera eta ez frustratzen hor. Badakit gaur-gaurkoz ezinezkoa dela euskara hutsean bizitzea, baina euskaraz ere bizi nahi dut.

Belgika eta India eleanitzak dira. Belgikan lau lurralde-eremuen arabera da banaketa. Baina Indian egunero jendeak bi edo hiru hizkuntza erabiltzen ditu. Edozein klasetako jendeak, baita eskolatu gabeek ere. Lanean, etxean eta edonon ikasten dute. Hemen esaten da hizkuntzak ikastea zaila dela, baina edozer da zaila ez badiozu zentzua edo erabilgarritasuna ematen. Guretzat, gure etxean, erraza, eroso, naturala eta polita izan da.

2020an bederatzi urterekin heldu zen zuen alaba Bilbora bizitzera, euskararekin, alemanarekin eta ingelesarekin.

Lehenago ere uda batzuetan egon izan ginen hemen. Orain, pandemia garaian etorri gara. Eskola publiko batean tokia eman ziguten Hezkuntza Saitetik. Eskolak eta tutoreak oso harrera ona egin ziguten, instalakuntzak eta materialak erakutsi zizkioten alabari, baina heldu ostean aste batzuez ez zen klaserik izan itxialdiagatik. Bitartean Bangkok-eko eskolan matrikulatuta mantendu genuen alaba, hiru hilabetetan zehar. Ikasturte horren amaieran hemengo ikaskideek alabari ongi etorria emateko grabatu zuten bideo bat bidali zion tutoreak. Euskarazko abesti batekin, baina ikaskideen erdiak gaztelaniaz hitz egiten zion. Gurasoei eskatu zieten mezu laburrak grabatzeko eta askok gaztelaniaz egin zuten.

Hurrengo irailean, ikasturtea hasi zenean, alaba harrিতa bueltatzen zen etxera ikaskideek euskaraz egiteko zuten zailtasunagatik. Euskarazko eskola batera joan nahi zuela esaten zidan. Baina D ereduan zegoen! Beranduago jakin nuen haurrak ia bi hilabete pasa zituela oso gutxi hitz egiten. Gabonetarako gaztelaniaz komunikatzeko gai zen. Ikaskide eta irakasle batzuek batzuetan ez diote sinesten gaztelaniazko hitz bat falta zaionean. Ongi moldatzen

da, baina hiztegia falta zaio, sinonimoak... Suposatuztat ematen da gaztelaniaren ezagutza.

Badaude ikaskide batzuk, bereziki euskaraz egiteko ahalegina egiten dutenak. Jatorri atzerritarreko gurasoak dituzte edo jatorritik eleanitzak diren familiak.

Eta nola daramatza hizkuntzekin lotutako bizipen horiek alabak?

Eskolak esaten zidan alaba animatzeko euskarari eustera eta euskaraz aritzera. Baina nire alaba ez da heroi bat. Eskolan besteak bezalakoa izan nahi du eta ez dago karga hori jasateko prest. Ikusten du ingurukoek gaztelania erabiltzen dutela eta gaztelaniaz behar bezala ez moldatzeak arraro egiten duela. Duela hilabete batzuk *Kantu bat gara* kontzertutik atera eta segituan esan zidan "euskaraz egiteko lotsa kendu dit; baina kalean, ez eskolan".

Lehen ikasturtea harridura horrek markatu zuen: inguruko zailtasuna eta euskarazko eskola-giroaren gabezia. Niri argi geratu zitzaidan ere euskalduna eta atzerritarra den ume baten guraso naizela.

Euskaraz alfabetatzeko errefortzua behar izan du eta ikasle heldu-berri bezala Hizkuntza Indartzeko HIPI programan egon da. Besteak beste bere ibilbidea kontatzeko, zein lurraldeetan eta nola bizi izan den kontatzeko aurkezpen bat egin zien ikaskideei. Eta sekulako ilusioz egin zuen. Besteek ere hobeto ulertzen dute bere egoera or-

“ ”

Mendebaldeak asko dauka reseteatzeko, bizimodua aldatu behar dugu

"Pandemiaren hasierak Tailandian harrapatu ninduen eta hona etortzean, jendea maskara jarrita ikustean, Asian nengoela iruditzen zitzaidan. Pandemia aurretik Mendebaldeko Europan bizi ginen bezala bizitzea ez zen batere jasagarria. Gutxiengo bat bizi da horrela munduan. Indian bizi izan naizen urteetan, ez ditut bi egun berdinak izan. Ez dut inoiz jakin ea ura edukiko genuen, argindarra moztuko zuten edo trafikokoan aldaketak izango ziren. Hemen dena programatuta eta robotizatuta zegoen. Badakit jende askorentzat oso kaltegarria izan dela, baina gizarte mailan eta norbanako mailan reseteatzeko aukera izan da. Mendebaldeak asko dauka reseteatzeko, bizimodua aldatu behar dugu".

ditik. Eta irakasleari proposatu genion ikaskide guztiek egin zezatela antzeko aurkezpen bat.

Eta eskolatik kanpoko jarduerari dagokienez, zein aukera izan duzue?

Bilboko Musika Eskolan hainbat programatan ikasten ari da. Irakasle euskaldun-berriarekin euskarazko harremanak ditu alabak eta eskolako hainbat harridura geratu dira, ez baitzekiten irakasle hori euskaraz aritzeko gai zenik. Banakako harremana euskaraz dute eta orkestran, berriz, elebitan aritzen dira.

Katekesira joatea nahi nuen eta ikerketa txiki bat egin nuen horretarako. Bilboko elizetan tour bat egin eta gero, Gotzaindegitik bizpahiru elizatarara bideratu gintuzten. Azkenean jakin dugu Bilbon parrokia bakarrean eskaintzen dela katekesia euskaraz. Eta lortu dugu nire alabak euskaraz egitea, baina informazio hori ez dago eskuragarri modu errazean.

Antzerki eta igeriketa ikastaroak ere euskaraz egin ditu. Dantza ere probatu zuen, gaztelaniaz zen, baina epe laburrean utzi zuen. Euskal pilota ere euskaraz egiten du. Azken finean gaur egun eskolaz kanpoko jarduera guztiak euskaraz ditu.

Denak izan dira harreman eta esperientzia aberasgarriak. Hala ere, ikusten da ohitura eta protokolo batzuk falta direla. Behin baino gehiagotan, ikastaro hasieran gurasoekin bilera gaztelaniaz egin eta gero galdetu dut ea ikastaroak zein hizkuntzatan izango diren eta ohar-

tu gara haur guztiak euskaldunak direla eta ikastaroak euskara hutsean egin zitezkeela. Baina guraso batek bultzatu du hori agerraraztea; Udalak eduki behar luke protokolo bat.

Munduko hainbat eskolatan izandako esperientziak, hezkuntza-eredu desberdinak ezagutzeko aukera eman dizue. Ikasgelako dinamikari dagokionez, gurasoekiko harremanari dagokionez, nola funtzionatzen dute?

Metodologiari dagokionez nabaritu dugu gauza ez dela aldatu tamalez: buruz ikasteko beharra, azterketa asko, lankidetzarako bultzadarik ez...

Indian alemaniar eskolan aritu zen. Hizkuntza aldetik, bi irakasleekin funtzionatzen zuten. Batek beti ingelesez egiten zuen eta besteak beti alemanieraz. Eta asteko egunak banatuta zeuden: batzuetan alemaniera zen irakaste hizkuntza eta besteetan ingelesa. Horrek funtzionatu dezake. Kultur arteotasuna ez zuten bereziki lantzen. Baina irakasleen erdia indiarra zen eta beste

erdia alemaniarra; ikasle gehienak europarrak ziren.

Tailandian australiar eskola batean egon zen. Ikasleen erdia tailandiarra zen eta beste erdia munduko beste lurraldeetako. Hori bai zela nazioarteko eta kultur arteko eskola! Nahiko ohikoa den *Nazioarteko edo Kulturarteko astea* egiten zuten. Baina, esate baterako, ingurugiroa lantzen zutenean mundu osoko arazoak lantzen zituzten, herrialde ezberdinen ikuspegitik. Klase barruko aniztasuna oso ongi baliatzen zuten: bakoitzaren jatorria, ezagutzak, kulturak... Gainera proiektuak lan egiten zuten, talde-lan asko, eztabaida eta solasaldi asko...

Erabat harrituta dago alaba hemen, adibidez, ikasleek klase aurrean hitz egiteko duten aukera gutxiarekin. Irakurri ere beste eskolatan baino askoz gutxiago irakurtzen dute hemen. Eta hori euskarazko gaitasun egokia lantzeko ere funtsezkoa iruditzen zait. Gurasoekiko harremanari dagokionez ere, oso desberdina da. Ez dago familiak inplikatzeko kulturarik. Familiak eta eskolak elkarlanean asko egin dezakete.

Horrez gain, uniformearen kontua ere aipatu nahi nuke. Gure alabak australiar eskolan uniformearen eraman behar izan arte, aitortu behar dut aurreiritzia neukala uniformearen kontuarekin. Aldiz, lau urtez uniformearekin bizi izan ondoren, aitortu behar dut uniformearen aldekoa naizela. Elementu berdintzailea izateaz gain, familiei denbora eta dirua aurrezteko laguntzen duena ere bada. Hori bai, hangoak uniforme erosoak –adinari egokitutakoak, adibidez praka-gona gonaren ordeaz– dira, ez Bilboko kaleetan ikusten diren asko modukoak. Alabak galdetu izan dit hemengo batzuekin nola den posible jolastea. Bai Indian, baita Australian ere, eskola publiko zein pribatuak, uniformeak darabilte. Umeek ez dute denborarik debalde botatzen arropen marka aukeratzen edo arropa aldatzeko maiztasunean. Bateragarriak dira eskolan uniformearen eramatea, ume bakoitzak bere nortasuna garatzearekin.

Azkenik, alabarentzat deigarria den beste zerbait: hemengo eskolan futbol porteria asko dagoela, bestelako kirola edo jolas-parke espazio gutxiarekin. ●

BABESLEA:

HIZKUNTZA

berean hitz egiten dugu

ORKLI, konfortaren eta pertsonen segurtasunerako souzioetan munduko liderra izanik, hizkuntza berean hitz egiten dugu. Konpromiso sozialaren, zintzotasunaren, talde-lanaren, aniztasunaren eta iraunkortasunaren hizkuntzan aritzen gara... eta gainera euskaraz.

"Funtsezkoa ikusezina da begientzat"
Antoine de Saint-Exupéry

